

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในพินัยจะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของครูที่เลือกการพัฒนาชนบทตามความคิดเห็นของประธานกรรมการสภาตำบล พัฒนาการ และเลขานุการสภาตำบล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประธานกรรมการสภาตำบล พัฒนาการ และเลขานุการสภาตำบล เกี่ยวกับลักษณะครูที่เลือกการพัฒนาชนบท

สมมุติฐานของการวิจัย

ประธานกรรมการสภาตำบล พัฒนาการ และ เลขานุการสภาตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะครูที่เลือกการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประธานกรรมการสภาตำบล พัฒนาการ และเลขานุการสภาตำบล ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดยโสธร ซึ่งจำแนกออกเป็น ประธานกรรมการสภาตำบล 282 คน พัฒนาการ 226 คน และเลขานุการสภาตำบล 282 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรพิจารณาโดยอาศัยหลัก
 เกณฑ์ของ ทาโร ยามาเน คือ $n = \frac{N}{1+N_e} - 2$ เมื่อระดับความเชื่อมั่นเป็น .05
 ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างประชากรแยกเป็น ประธานกรรมการสภาตำบล 166 คน พยานกร
 144 คน และ เลขานุการสภาตำบล 166 คน รวมทั้งสิ้น 476 คน ดำเนินการสุ่ม
 ตามวิธีดังนี้

1. แบ่งอำเภอออกเป็นชั้นตามหลักเกณฑ์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
 ซึ่งอาศัยข้อมูลทางการบริหาร การปกครองสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สถิติและปริมาณ
 งาน ได้อำเภอชั้นหนึ่ง 8 อำเภอ ชั้นสอง 3 อำเภอ ชั้นสาม 6 อำเภอ ชั้นสี่
 4 อำเภอ และชั้นห้า 8 อำเภอ
2. สุ่มอำเภอในชั้นต่าง ๆ มา 2 ใน 3 ของอำเภอทั้งหมดในแต่ละชั้น
3. สุ่มตัวอย่างจากประชากรกลุ่มต่าง ๆ ในอำเภอที่สุ่มได้ในแต่ละชั้น โดยใช้
 วิธีการสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) และจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
 คิดตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละชั้นอำเภอ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากร

ชั้นของอำเภอ	จำนวนอำเภอ		จำนวนประชากร กรรมการสภาตำบล		จำนวนครูที่ทำหน้าที่ เลขานุการสภาตำบล		จำนวนพัฒนากร	
	ทั้งหมด	สุ่มได้	ทั้งหมด	สุ่มได้	ทั้งหมด	สุ่มได้	ทั้งหมด	สุ่มได้
ชั้นหนึ่ง	8	5	126	74	126	74	102	65
ชั้นสอง	3	2	42	25	42	25	35	22
ชั้นสาม	6	4	51	30	51	30	42	27
ชั้นสี่	4	3	26	15	26	15	21	13
ชั้นห้า	8	5	37	22	37	22	26	17
รวม	29	19	282	166	282	166	266	144

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความนึกเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน

การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีลำดับในการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาลักษณะของครูและลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชุมชน จากข้อเขียนเอกสาร การสังเกต และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับแนวของเรื่องที่จะทำการวิจัย เช่น การสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของการวิจัย เพื่อจัดรูปแบบ

ยุทธวิธีการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนของ ทองคูน หงส์พันธ์ (19 : 164-177)
การวิเคราะห์พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาของนักศึกษาครูและสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมของ
จารึก ชูศักดิ์กุล (36 : 222-228) ลักษณะครูที่ดี ของ เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ
(43 : 392 - 403) เป็นต้น

2. รวบรวมลักษณะของครูที่ดี และลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนที่ศึกษาได้
(จากข้อ 1.) แล้วนำไปให้คณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาจัดหมวดหมู่เป็นลักษณะใหญ่ ๆ ใน
แต่ละด้าน ได้ลักษณะที่สำคัญ 8 ลักษณะดังนี้

- ความรู้
- ความมนุษยสัมพันธ์
- ความซื่อตรงต่อหน้าที่
- ความอดทน
- ความเป็นผู้นำ
- ความเชื่อมั่นในตนเอง
- การยอมรับวิวัฒนาการใหม่
- การบำรุงรักษาสุขภาพอนามัย

3. ผู้วิจัยนำเอาลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน 8 ลักษณะ ที่ผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาแล้วนี้ นำไปสร้างเป็นแบบสอบถามแล้วนำไปให้ผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มคือ ครู
ผู้ทำงานในชุมชน กรรมการสภาตำบล และศึกษานิกร ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
กลุ่มละ 10 คน

4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายชื่อ
ผลปรากฏว่า ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยในแต่ละข้อมากกว่า 78 เปอร์เซ็นต์
และเมื่อจัดลำดับตามความสำคัญของลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน จะได้ดังนี้

- (1) ความรู้ 3 กลุ่ม เห็นด้วยเฉลี่ย 95 เปอร์เซ็นต์
- (2) ความมนุษยสัมพันธ์ 3 กลุ่ม เห็นด้วยเฉลี่ย 93 เปอร์เซ็นต์
- (3) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ 3 กลุ่ม เห็นด้วยเฉลี่ย 89 เปอร์เซ็นต์
- (4) การยอมรับวิวัฒนาการใหม่ 3 กลุ่ม เห็นด้วยเฉลี่ย 89 เปอร์เซ็นต์

- (5) ด้านการบำรุงรักษาสุขภาพอนามัย 3 กลุ่ม
เห็นด้วยเฉลี่ย 89 เปอร์เซนต์
- (6) ด้านความเป็นผู้นำ 3 กลุ่ม เห็นด้วยเฉลี่ย 88 เปอร์เซนต์
- (7) ด้านความอดทน 3 กลุ่ม เห็นด้วยเฉลี่ย 81 เปอร์เซนต์
- (8) ด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง 3 กลุ่ม เห็นด้วยเฉลี่ย 78 เปอร์เซนต์

ส่วนการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยทั้งหมดในลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบททั้ง 8 ด้าน และไม่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ แต่ให้เน้นในด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านความรู้ความเข้าใจ

5. สร้างแบบสอบถามตนฉบับขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (check-list) และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามใช้สำหรับถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท คำถามมี 64 ข้อ ซึ่งครอบคลุมลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท 8 ด้าน คือ ข้อ 1 - 8 ด้านความรู้ ข้อ 9 - 16 ด้านความเป็นผู้นำ ข้อ 17 - 24 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ข้อ 25 - 32 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ข้อ 33 - 40 ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ข้อ 41 - 48 ด้านการยอมรับวิทยาการใหม่ ข้อ 49 - 56 ด้านความอดทน และ ข้อ 57 - 64 ด้านการบำรุงรักษาสุขภาพอนามัย แต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 คำคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

มากที่สุด หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดว่า ลักษณะของครูในข้อคำถามนั้นเอื้อต่อการพัฒนาชนบท

มาก หมายถึง เห็นด้วยมากกว่า ลักษณะของครูในข้อคำถามนั้นเอื้อต่อการพัฒนาชนบท

ปานกลาง หมายถึง เห็นด้วยปานกลางว่า ลักษณะของครูในข้อคำถามนั้นเอื้อต่อการพัฒนาชนบท

น้อย หมายถึง เห็นควายน้อยว่า ลักษณะของครูในข้อคำถามนั้น ข้อ
 ทอการทัศนอาชนบท

น้อยที่สุด หมายถึง เห็นควายน้อยที่สุดว่า ลักษณะของครูในคำถาม
 นั้น ข้อทอการทัศนอาชนบท

6. แบบสอบถามค้นพบเมื่อสร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำไปให้อาจารย์
 ที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไขปรับปรุง

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปขอ
 ความคิดเห็นจากคณาจารย์ที่ปรึกษา

8. นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณาจารย์ ไปพิจารณาร่วมกับอาจารย์
 ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงใช้เป็นแบบสอบถามนำไปสำรวจข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคและวิธีการเก็บรวบรวม ดัง
 มีรายละเอียดดังนี้

1. คัดต่อและเลือกผู้ช่วยเก็บข้อมูลโดยเลือกนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลัง
 ศึกษาอยู่ และเป็นครูประจำการในเขตจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดยโสธร รวมทั้ง
 ลื่น 26 คน

2. แต่งกำหนดค่าภาค/ค่าบด ที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลออกไปเก็บข้อมูลและ
 นำข้อมูลกลับมา และกำหนดค่าภาค/ค่าบด ที่ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยทาง
 ไปรษณีย์ ดังนั้นแบบสอบถามบางส่วนผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลออกไปส่งและเก็บกลับ
 ด้วยตนเอง บางส่วนจะเก็บคืนโดยทางไปรษณีย์

4. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 476 ฉบับ ใ้ได้รับคืน 422 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.65 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 419 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.02 ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน		แบบสอบถามสมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประธานกรรมการสภาตำบล	166	147	88.55	145	87.35
ศึกษากร	144	130	90.28	130	90.28
เลขานุการสภาตำบล	166	145	87.34	144	86.75
รวม	476	422	88.65	419	88.02

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) เนื่องจากแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การร้อยละ (Percentage) จาก

$$\text{การร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท วิเคราะห์โดยวิธี
หาค่าร้อยละ พร้อมทั้งบรรยายประกอบตาราง

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประธานกรรมการสภาตำบล
พัฒนากร และเลขานุการสภาตำบล เกี่ยวกับลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท
วิเคราะห์โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้ค่า ไค-สแควร์
ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\chi^2_{df} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

เมื่อ f_o = ความถี่ที่ไคจากการปฏิบัติ

f_e = ความถี่ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจริง

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย